

TILINPÄÄTÖSSUUNNITTELU

Tuloslaskenta ja verotus

Itä-Suomen yliopisto

1.TULOSLASKENTA KESKEISISTÄ NÄKÖKULMISTA

I Rahoittajan tulos

- Tulos lasketaan KPL:n ja KPA:n, OYL:n sekä muiden yhteisölakien säännösten mukaisesti
- Rahoittajan tuloksen laskennassa on tärkeintä jakokelpoisen oman pääoman selvittäminen

1. TULOSLASKENTA KESKEISISTÄ NÄKÖKULMISTA

II Verottajan tulos

- Verotettava tulos määräytyy elinkeinoverolain (EVL:n) perusteella
- Verotettava tulon määrä vaikuttaa maksettavien verojen määrään
- Verotettavan tuloksen laskenta saattaa poiketa rahoittajan tuloksen laskennasta laajuusongelman näkökulmasta >> KPL:ssä ja EVL:ssä jaksotussäännöt poikkeavat eräiltä kohdin toisistaan
- Verottajan ja rahoittajan tuloksenlaskenta keskenään sidoksissa siten, että

1. TULOSLASKENTA KESKEISISTÄ NÄKÖKULMISTA

- tulojen jaksottaminen, poistot ja varaukset sekä muut kulukirjaukset on pitänyt tehdä kirjanpidossa, jotta ne hyväksyttäisiin myös verotuksessa
- Virallinen tilinpäätös on perustana jakokelpoista voittoa määritettäessä ja verotettavaa tuloa laskettaessa

1. TILINPÄÄTÖS JA VEROTUS

KIRJANPIDOLLINEN TULOS   VEROTETTAVA TULOS

Teoriatausta	Meno –tulo –teoria (kulut kohdistetaan niitä vastaavan tulon kohdalle)	
1. Ohjaava normisto	KPL ja KPA	EVL
2. Tavoite	Tilikauden kirjanpidollisen tuloksen laskenta	Verotettavan tuloksen laskenta
3. Soveltaminen	tilikauden / verovuoden nettotuloksen selvittäminen	yrityksen tarkasteluajanjakson tuloverojen / muiden verojen selvittäminen ja verojen jaksottaminen
4. Kohderyhmät	Yrityksen omistajien / sijoittajien näkökulma	Veronsaajien ja vero- viranomaisten näkökulmat

1. TILINPÄÄTÖS JA VEROTUS

KIRJANPIDOLLINEN TULOS   VEROTETTAVA TULOS

5. Intressi

Laskea yrityksen jakokelpoisen voiton määrä

Määrittää yrityksen tulos tuloverojen määrittämiseksi

6. Keskeiset Periaatteet

Varovaisuuden periaate (estää yritystä näyttämästä liian suurta tulosta ja jakamasta sitä osinkona)

Varovaisuuden periaatetta ei voida soveltaa yhtä merkittävästi, koska verovelvolliset saattaisivat pyrkiä jaksottamaan tulojaan ja menojaan varovaisemmin veronmaksun lykkäämiseksi

Kirjanpidon ja verotuksen tuloslaskennan jaksottaminen perustuu pääsääntöisesti suoriteperusteeseen.

1. TILINPÄÄTÖS JA VEROTUS

- Verotettavan tulon laskenta perustuu pitkälti kirjanpidolliseen tulokseen.
- Kirjanpidon tuloslaskennan perusteena on kirjanpitolaki ja elinkeinonharjoittajan verotettavan tuloksen laskenta määräytyy elinkeinoverolain mukaan.
- Kirjanpidon tuloksen ja verotettavan tulon laskennan välillä on sekä yhtäläisyyksiä että eroja.
- Yrityksen kirjanpidossa tekemän ratkaisun katsotaan osoittavan verotuksellisen tarkoituksen.

1. TILINPÄÄTÖS JA VEROTUS

VEROTUKSEN KIRJANPITOSIDONNAISUUS:

- Kirjanpidon ja verotuksen tuloslaskennan yhteys, jonka mukaan tilikausi tai kalenterivuonna päättyneet tilikaudet muodostavat verovuoden
- Verotettavan tulon laskennan lähtökohtana on tilikauden voitto (tappio)
- Periaatetta noudatetaan elinkeinonharjoittajan veroilmoituksen laadinnassa
- EVL 54 §(LAINSÄÄDÄNNÖLLINEN KYTKENTÄ)

EVL:n tarkoitus on alun perin ollut estää verovelvollista näyttämästä kirjanpidollista voittoa ja jakokelpoista vapaata omaa pääomaa lykkäämällä kulujen vähentämistä kirjanpidossa samalla kun hän välttää elinkeinotoiminnan verotettavan tulon näyttämistä vähentämällä verotuksessa kuluja, joita hän ei vähennä kirjanpidossaan.

HUOM!

- Tulolajien osalta vastaavaa kirjanpitosidonnaisuutta ei ole säädetty
Verotettavat tulot verotetaan siitä riippumatta, onko verovelvollinen kirjannut ne kirjanpitoonsa vai ei.

2. TILINPÄÄTÖS- JA VEROSUUNNITTELU

Tilinpäätös- ja verosuunnittelun tavoitteet

- Tilinpäätöksen ja verotuksen suunnittelu ovat osa yrityssuunnittelua.
- Tilinpäätössuunnittelun tavoitteet koskevat usein seuraavia osa-alueita:
  - 1) eri tarkoituksiin tarvittavien tietojen saaminen mahdollisimman vaivattomasti ja kustannustehokkaasti kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä
  - 2) tilinpäätöksen esittämistapa: esim. mahdollisimman selkeän ja avoimen tilinpäätösinformaation antaminen taikka liikesalaisuuksien ja niihin verrattavissa olevien yritystä koskevien tietojen paljastamisen estäminen

2. TILINPÄÄTÖS- JA VEROSUUNNITTELU

- **Tilinpäätössuunnittelun tavoitteet koskevat usein seuraavia osa-alueita (jatkuu):**

- 3) yrityksen näyttämän tuloksen suuruus, erityisesti voitonjakovaatimukset
- 4) haluttujen veroratkaisujen aikaansaaminen (yrityksen veronmaksupolitiikan toteuttaminen), kirjanpidon ja verotuksen välisiä yhteyksistä johtuva veronäkökulmien huomioonottamistarve.

2. TILINPÄÄTÖS- JA VEROSUUNNITTELU

- Tilinpäätössuunnittelun kohteina ovat esim. seuraavat alueet:
  - omistajan mahdollisuudet nostaa varoja yrityksestä
  - yrityksen toimintaedellytysten turvaaminen
  - tulos ja tase (joustokohtien kartoittaminen)
  - varallisuuden suunnittelu
  - verotuksen vaikutusten huomioon ottaminen.
- Eri sidosryhmiä varten voidaan laskea yrityksestä erilaisia tuloksia, mm.
  - rahoittajan tulos
  - verottajan tulos
  - toiminnallinen tulos.

2. TILINPÄÄTÖS- JA VEROSUUNNITTELU

- **Verosuunnittelun kohdalla voidaan puhua seuraavista tavoitteista:**
  - 1) suunniteltujen toimenpiteiden, kuten investointien, veroseuraamusten ennakoiminen
  - 2) sellaisten menettelytapojen etsiminen, joiden avulla yrityksen tavoitteet ovat saavutettavissa mahdollisimman edullisin veroseuraamuksin; tavoitteet voi olla vaikuttaminen sekä veron määrään että maksuajankohtaan

2. TILINPÄÄTÖS- JA VEROSUUNNITTELU

- **Verosuunnittelun kohdalla voidaan puhua seuraavista tavoitteista (jatkuu):**
  - 3) yrityksen rakennetta koskevien ratkaisujen tekeminen niin, että ne turvaavat mahdollisimman suuren liikkumavaran yrityksen verotettavan tulon laskemisessa ja mahdollistavat eri toimenpiteiden veroseuraamusten ennakkoinnin mahdollisimman tarkoin ja luotettavasti;
  - 4) tavoitteena on myös, että rakenteet ovat mahdollisimman joustavia verolainsäädännön ja verokäytännön muutosten huomioon ottamiseksi
  - 5) hallitsemattomien verotustilanteiden syntymisen estäminen esim. yllättävien tulkintojen tai odottamattomien verolainsäännösten muutosten johdosta.

2. TILINPÄÄTÖS- JA VEROSUUNNITTELU

- **Verosuunnittelussa huomioitavia tekijöitä:**
  - Onko verosuunnittelun kohteena yrityksen oma verotus vai myös omistajan verotus?
  - Yrityksen veronmaksupolitiikka
  - Verosopeutuksen tarve
  - Verosuunnittelun horisontti
  - Veroriskit
- Verosuunnittelussa voidaan erottaa
  - strateginen
  - taktinen ja
  - operatiivinen taso.

2. TILINPÄÄTÖS- JA VEROSUUNNITTELU

- Yrityksen omistajien nostamien varojen suunnittelu on tärkeä tilinpäätös- ja verosuunnittelun osa-alue. Kysymykset kiteytyvät tällöin mm. seuraaviin alueisiin:
  - 1) **Paljonko yrittäjä (ja hänen perheensä) tarvitsee rahaa omaan elämiseensä (yksityismenoihinsa)?**
  - 2) **Paljonko yrityksestä voidaan nostaa varoja?**
  - 3) **Miten varoja voidaan yrityksestä nostaa?**
  - 4) **Millaisin seuraamuksin varoja voidaan yrityksestä nostaa?**

3. TULOSSUUNNITTELU

- Yrityksen näytettyyn kirjanpidolliseen tulokseen saattaa kohdistua monenlaisia, myös erisuuntaisia, odotuksia.
- Yrityksen tulossuunnittelu voi olla luonteeltaan passiivista tai aktiivista.
- Tulossuunnittelussa käytettävät keinot kytkeytyvät pitkälti tilinpäätöksen joustokohtiin.
- Tilinpäätös- ja verosuunnittelussa **tavoitetulos** on se tavoitteeksi asetettu tulos (rahamääräinen luku), johon tilinpäätöksen yhteydessä tehtävillä ratkaisuilla pyritään.

3. TULOSSUUNNITTELU

- Pääpaino on yrityksen tuloslaskelmaan vaikuttavien erien suunnittelussa.
- Viime aikoina tilinpäätöksen suunnittelussa on yhä enemmän alettu kiinnittää huomiota yrityksen varallisuusaseman vahvistamiseen, koska erityisesti pienyrityksissä nettovarallisuudella on suora vaikutus yrittäjän verotukseen.
- Tilinpäätöstä valmistellessaan yritys asettaa kaksi tulostavoitetta:
  - kirjanpidollisen tulostavoitteen ja
  - verotuksellisen tulostavoitteen.
- Tuloksen järjestelykeinot ovat yleensä tiukasti aikaan sidottuja.
- Yleensä tulokseen vaikuttamiskeinot vaikuttavat samanaikaisesti sekä kirjanpidolliseen että verotukselliseen tulokseen.

3. TULOSSUUNNITTELU

- Kirjanpidon tuloksen ja verotettavan tulon keskinäinen yhteys (riippuvuus) voidaan esittää seuraavasti:

Kirjanpidon tulos

- + Veronalaiset tulot, jotka eivät ole kirjanpidon tuotoissa
- Verovapaat tulot, jotka ovat kirjanpidon tuotoissa
- + Vähennyskelvottomat menot, jotka ovat kirjanpidon kuluissa
- Vähennyskelpoiset menot, jotka eivät ole kirjanpidon kuluissa
- = Verotettava tulos

Verotettavan tulon laskelma toteutetaan verolomakkeella, johon tarvittavat tp-erät siirretään. Tässä esimerkkinä osa osakeyhtiöiden käyttämää 6B-lomaketta.

Lomakkeet lähetetään osoitteeseen

Verohallinto
Yhteisölomakkeiden optinen lukupalvelu
PL 200
00052 VERO

Verovelvollisen nimi ja osoite

Tyhjennä lomake

ELINKEINOTOIMINNAN VEROILMOITUS YHTEISÖ

+

Y-tunnus	Postiosoite
	092 ☐ Postiosoite on muuttunut
Tilikausi (ppkkvvvv - ppkkvvvv)	
—	
173 Tilinpäätös kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukainen ☐	184 Toimintaa sekä Manner-Suomessa että Ahvenanmaalla ☐
182 Yhtiö on velvollinen laatimaan siirtohinnoittelu-dokumentaatian (VML 14 a §) (täytettävä lomake 78) ☐	
174 Yhtiö on verovuonna siirtänyt liiketoiminta-kokonaisuuden EVL 52 d §:n mukaisesti ☐	
176 Yhtiö on verovuonna ollut hankkivana osapuolena EVL 52 f §:n mukaisessa osakevaihdossa ☐	

Tätä lomaketta käyttävät mm. osakeyhtiö ja osuuskunta.

6B

2014

Toimiala	175 ☐ Toimiala on muuttunut
Toimipaikan osoite (ellei ole sama kuin verovelvollisen postiosoite)	092 ☐ Toimipaikan osoite on muuttunut
Veroilmoitusta täydentäviä tietoja antaa (nimi, puhelin)	

I Osakkeenomistajat sekä heille ja heidän omaisilleen suoriteperusteisesti kirjatut suoritukset (palkkoja tai osinkoja ei ilmoiteta tässä kohdassa) sekä osakaslainojen yhteismäärä tilikauden lopussa. Tiedot osakkaista on ilmoitettava, vaikka vuokria yms. ei ole maksettu.

a)	Nimi	Osakkeiden lukumäärä kpl	Suoritus		Suoritus		Osakaslainat	
b)	Henkilötunnus tai Y-tunnus		euro	snt	euro	snt	euro	snt
a)			Vuokrat		Luovutukset			

4. TAVOITETULOS

Tavoitetuloksen asettamiseen vaikuttavia tekijöitä:

- Tavoitetulos määritetään yleensä tilikauden voittona tai verotettavana tulona
- Tavoitetuloksen asettamista voidaan tarkastella tuloslaskelmalähtöisesti ja/tai taselähtöisesti.
- Juuri tietyn tulostason valitsemiseen yrityksen tavoitetulokseksi tietyssä tilinpäätöstilanteessa vaikuttavat esim. osingonjakotarve, oman pääoman kasvattamistarve, sidosryhmien odotukset ja yrityksen omaksuma veronmaksupolitiikka.
- Tavoitetuloksen asettamiseen vaikuttavia tekijöitä ovat mm.
  - vapaan oman pääoman määrä
  - osingonjako
  - myös osakaslaina, omien osakkeiden hankinta ja vakuudet sekä selvitystilasäännökset
  - aikaisemmat esitetyt tulokset (tappiontasaus)
  - tappion näyttäminen
  - johdon intressit ja
  - tasainen tulos.

4. TAVOITETULOS

- Tavoitetuloksen sisältö riippuu osittain yritysmuodosta.
- Osakeyhtiöiden kohdalla tavoitetuloksen suuruuteen vaikuttaa osingonjaon määrä.

ESIMERKKI

- Yrityksen sidosryhmät ovat kiinnostuneita paitsi kokonaistuloksen määrästä myös sen jakautumisesta eri vuosille. Sidosryhmät odottavat yleensä tasaista vuotuista tulosta.
- Esimerkki:
Yritys on yksityisliike, joten yritystulon ansiotulo-osuutta verotetaan progressiivisen asteikon mukaan. Pääomatulo-osuuden laskentaperusteena olevan nettovarallisuuden määräksi oletetaan 100.000 €. Eri vuosien tulot ja niistä maksettavan valtionveron määrä on vuoden 2014 asteikon mukaan seuraava:

3. ESIMERKKI

vuosi	tulot	nettovar.	po-tuloksi	po.tulovero 30%	Jää ansiotuloa	ansiotulovero
1.	320000	100000	20000	6000	300000	82047
2.	35000	100000	20000	6000	15000	0
3.	265000	100000	20000	6000	245000	64584,5
4.	40000	100000	20000	6000	20000	248,5
yhteensä	660000		80000	22400	580000	146880
vertailu	165000	100000	20000	6000	145000	32834,5
						131338
						15542

Mutta, jos vuotuiset verotettavat tulot saataisiin tasoitettua tulojen keskiarvoon (660000/4) eli 165000 €, kultakin vuodelta maksettaisiin veroa (165000- 20000)145000€ ansiotulosta valtion progressiivista tuloveroa ((145000-100000) *31,75%+18547€) 32834,50 € eli yhteensä kaikilta neljältä vuodelta 131338 €. Veroissa säästettäisiin siis (146880-131338) **15542 €**. Valtion tuloveron lisäksi tulevat maksettavaksi suhteelliset kunnallisvero, kirkollisvero sekä sairausvakuutusmaksu (n. 23% riippuen vuodesta).

4. Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

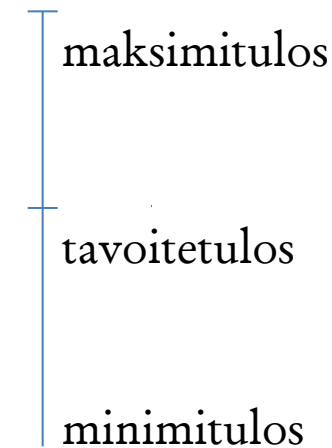
- Tulossuunnittelussa lähdetään siitä, että tilinpäätöstä laadittaessa on tiedossa tulos, johon pyritään.
- Tavoitetulos voidaan määrittää joko tilikauden kirjanpidollisena tuloksena (voittona tai tappiona) tai verotettavana tulona.
- Tilinpäätöstilanteet ovat tavoitetuloksen saavuttamisen kannalta joko
  - ei-kriittisiä tai
  - kriittisiä.

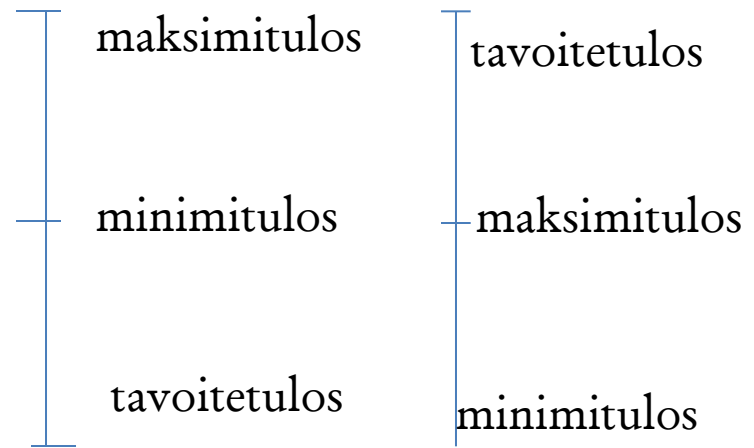
4. Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

- Ei-kriittisessä tilinpäätöstilanteessa yritys pääsee tavoittelemaansa tulokseen, kun taas kriittisessä tilinpäätöstilanteessa tulosvaikutteisia keinoja ei ole riittävästi ja näytetty tulos muodostuu suuremmaksi tai pienemmäksi kuin tavoitetulos.

Ei kriittinen:

Kriittinen:

4. Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

- Tilinpäätöksessä käytettävissä olevia tulosvaikutteisia keinoja kutsutaan tavallisesti kuluvarastoksi.
- Kirjanpidollinen kuluvarasto on yleensä jonkin verran suurempi kuin verotuksellinen kuluvarasto, sillä tuloksenlaskentasäännöt ovat normaalisti kirjanpidossa väljemmät kuin verotuksessa.

Kuluvaraston syntyminen

- Tuloksenjärjestelykeinot voidaan jakaa kolmeen lajiryhmään:
  - 1) puuttuvat
  - 2) automaattiset
  - 3) potentiaaliset tuloksenjärjestelymahdollisuudet

4. Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

Kuluvaraston sisältö

- Tilikauden vielä kestäessä kuluvaraston sisältö on laajempi kuin tilinpäätöksen laatimishetkellä tilikauden päätyttyä.
- Kun selvitetään kuluvaraston sisältöä, on kartoitettava ne verolainsäädännön joustokohdat, joissa verovelvolliselle annetaan harkintavaltaa tilinpäätösratkaisuissa.
- Taloudellisesti merkittävämpiä joustokohtia ovat
  - toimintavaraus yksityisliikkeissä ja henkilöyhtiöissä (EVL 46a §)
  - poistot koneista ja kalustosta (EVL 30 §)
  - poistot rakennuksista (EVL 34 §).

4. Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

- Kuluvaraston luokittelua voidaan tehdä sen mukaan,
  - pyritäänkö tuloksen määrään vaikuttamaan tuottopuolen vai kulupuolen avulla, tai
  - pyritäänkö tuloksen määrään vaikuttamaan laajuusongelman vai jaksotusongelman ratkaisun kautta.
- Laajuusongelmassa on kysymys siitä, mikä on veronalaista tai mikä vähennyskelpoista, jaksotusongelmassa taas siitä, milloin erä on veronalainen ja milloin vähennyskelpoinen.

4. Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

Seuraavassa esitetään esimerkkejä kuluvaraston sisällöstä kunkin esitetyn systematiikan osalta.

1. Vaikuttaminen TUOTTOIHIN

1.1. **Laajuusongelman** sääntely

A. Reaalitoimet, tulojen määrä

- työajan ja vapaa-ajan mitoittaminen: luovutaan tulojen hankkimisesta tai lisätään tulojen hankkimiseen tähtääviä ponnistuksia
- suhtautuminen akordiin tai reklamaatioon (hyvityslaskun lähettäminen tai torjuminen)
- alennukset

B. Hallinnolliset toimet, tulojen veronalaisuus

- miten tytäryhtiö rahoitetaan: lainalla vai osakepääomalla (verovapaa pääoman sijoitus; veronalainen korkotulo vain yhtiöveron hyvitykseen oikeuttava osinkotulo), konserniavustuksen vastaanottaminen (veronalainen tulo)
- toiminta yleishyödyllisenä yhteisönä

4. Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

1.2. **Jaksotusongelman** sääntely, vaikuttaminen TUOTTOIHIN

A. Reaalitoimet, toimenpiteiden lykkääminen tai jouduttaminen

- myynnin jouduttaminen tai lykkääminen suoritteiden toimittamista aikaistamalla tai myöhäistämällä

B. Hallinnolliset toimet, tulouttamisen lykkääminen tai jouduttaminen

- pitkän valmistusajan vaativien projektien tulouttaminen vasta, kun se luovutetaan ostajalle tai aikaistettuna osatuloutusmenettelyn avulla
- hyödykkeen myyminen tai vuokraaminen etukäteisvuokraa vastaan
- myyntitulon tulouttaminen tai jälleenhankintavarausten muodostaminen
- tilinpäätösajankohdan muuttaminen, tilikauden lyhentäminen tai pidentäminen

4. Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

2. Vaikuttaminen KULUIHIN

2.1. **Laajuusongelman** sääntely

A. Reaalitoimet, menojen määrän lisääminen tai vähentäminen

- hyväksytään tai kartetaan menoja, joiden tulosvaikutus on epävarma tai hidas: esim. edustusmenot, pr-menot, kulkuvälineiden hankkiminen
- palkkausperiaatteet: palkan korotukset, voittopalkkiot eli tantiemit, eläke-edut (ja niistä johtuvan vastuun muutoksen kulu- tai tuottokirjaus
- konserniavustus (suoritetun konserniavustuksen vähentäminen)

4. Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

B. Hallinnolliset toimet, menojen vähennyskelpoisuus tai vähennyskelvottomuus

- toimitilan, kiinteistön tai huoneisto-osakkeiden ostaminen tai vuokraaminen
- rahoitusrakenteen valinta konserniavustuksen osalta: merkitäänkö esim. emoyhtiön antama rahoituspanos velaksi vai osakepääomaksi; vähennyskelpoiset korot vai vähennyskelvottomat osingot

4. Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

2.2. **Jaksotusongelman** sääntely, vaikuttaminen KULUIHIN

A. Reaalitoimet, menojen jouduttaminen tai lykkääminen

- investointien käyttöönottoajankohdan valitseminen ja samalla poistojen aloitusajankohdan päättäminen (esim. auton rekisteröintiajankohta, rakennuksen vastaanottotarkastuksen ajoittaminen, projektin valmistumisen jouduttaminen tai lykkääminen jne.)
- juoksevien menojen ajoittaminen (mainoskampanja, konttoritarvikeostot jne.)

4. Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

B. Hallinnolliset toimet, kuluksi kirjaamisen jouduttaminen tai lykkääminen

- tilatun vaihto-omaisuuden hinnanlaskun toteaminen ja suhtautuminen hinnanlaskuvarauksen muodostamiseen
- pysyviin vastaaviin kuuluvan arvopaperin käyvän arvon alentumisen toteaminen
- pysyvien vastaavien hyödykkeistä tehtävän suunnitelman mukaisen poiston ylittävän kulukirjauksen (ylipoiston) tekeminen tai kertyneen poistoeron purkaminen
- suhtautuminen pitkävaikutteisten menojen aktivoimiseen tai vähentämiseen vuosikuluna (perustamismenot, tutkimusmenot jne.)
- käyttöomaisuushyödykkeiden hankkiminen tai leasingsopimuksella
- tilinpäätösajankohdan tai pituuden muuttaminen

5. Kuluvaraston käyttöjärjestys

- Tuloksenjärjestelyvaraston käyttöjärjestysongelma liittyy ei-kriittiseen tilinpäätökseen.
- Tällöin on valittavana, mitkä keinot käytetään ja mitkä jätetään käyttämättä.
- Tärkeimmät tuloksenjärjestelyvaraston verotusnäkökohdat liittyvät
  - tuloverotukseen
  - varallisuuteen ja nettovarallisuuden selvittämiseen
  - *(sosiaaliturvamaksuun – tämä tarve poistui v. 2010, jolloin otettiin käyttään vain yksi sotu-maksuluokka ks.d. 61).*

5. Kuluvaraston käyttöjärjestys

- Tuloksenjärjestelykeinojen käyttöjärjestykseen vaikuttaa mm.
  - niiden joustavuus
  - niiden varmuus
  - toiminnallinen sitovuus
  - rahan sitoutuminen
  - yrityskuva.
- Tarkastellaan ensin tilannetta, jossa **rutiinitulos on suurempi** kuin tavoitetulos; **rutiinitulos** on automaattisesti muodostunut tulos, jos ei olisi kiinnitetty huomiota tilinpäätös- ja verosuunnitteluun.
  - Oikea tuloksenjärjestelyvaraston käyttöjärjestys muodostuu tällöin ns. pilaantumisjärjestyksestä.

5. Kuluvaraston käyttöjärjestys

- Ensimmäiseksi vähennetään joustamattomat tuloksenjärjestelyerät, joiden vähentämisoikeus menetetään kokonaan, ellei niitä käytetä heti.
- Näitä ovat
  - vahvistetut tappiot
  - EVL 22 §:n mukaiset menetykset
  - mahdolliset verohuojennuspoistot.
- Toiseksi vähennetään ne tuloksenjärjestelyerät, joiden käyttöarvo menetetään osittain, ellei niitä käytetä heti.
- Tähän ryhmään kuuluvat esim. poistot ja EVL 24 §:n mukaisten muiden pitkävaikutteisten menojen vähentäminen (luonteeltaan tasapoisto).

5. Kuluvaraston käyttöjärjestys

- Tasapoistot käytetään ennen menojäännöspoistoja.
- Poistojen sisäinen joustavuuteen perustuva käyttöjärjestys voisi olla esim. seuraava:
  - 1) siltojen tms. 2,5 % tasapoisto (EVL 39 §)
  - 2) rakennusten 4-7 %:n menojäännöspoisto (EVL 34 §)
  - 3) yhteishankinnan tasapoistot (EVL 45 §)
  - 4) substanssipoistot (EVL 38 §)
  - 5) patenttien tms. 10 %:n tasapoistot (EVL 37 §)
  - 6) pitkävaikutteisten menojen 10 %:n tasapoistot (EVL 24)
  - 7) rakennusten 20 %:n menojäännöspoistot (EVL 34 §)
  - 8) väestönsuojan tms. 25 %:n tasapoistot (EVL 36 §)
  - 9) koneiden tms. 25 %:n menojäännöspoistot (EVL 30 ja 31 §)
  - 10)kertapoisto (EVL 33 §).

5. Kuluvaraston käyttöjärjestys

- Kolmanneksi vähennetään täysin säilyvät tuloksenjärjestelyerät, kuten
  - toimintavaraus
  - verotuksessa hyväksyttävät varaukset.
- Rutiinitulos voi joissakin tilanteissa olla luonnollisesti myös **pienempi** kuin tavoitetulos.
  - Valittava tuloksenjärjestelyeriä hyväksikäyttäen tulos, kuitenkin käytetään ainakin ne vähennyskelpoiset erät, joiden viimeinen käyttömahdollisuus on nyt.
  - Tulosta voidaan parantaa joko tuloerien jaksotusratkaisuilla ja/tai esim. varauksia tai poistoeroja purkamalla.
  - Ensin tulisi purkaa varauksia tai poistoeroja, koska tuloerät tuloutuvat yleensä joka tapauksessa myöhemmin, jolloin tulosta voidaan tarvittaessa tasata esim. puretun varauksen tai poistoeron avulla edellyttäen, että varauksen tai poistoeron muodostamispohjaa on olemassa.
- >**Joustavien erien sisäinen käyttöjärjestys on nyt päinvastainen kuin edellä.**

2. NETTOVARALLISUUS JA SEN SUUNNITTELU

- Nettovarallisuuden suunnittelusta on viime aikoina tullut pienyrityksissä jopa tuloksen suunnittelua tärkeämpi verosuunnittelun kohde, koska
  - 1) Kirjanpidolliseen ja verotettavaan tulokseen vaikuttavien tilinpäätöshetkellä olevien joustokohtien määrä on nykyisin selvästi pienempi kuin aikaisemmin (esim. 1980-luvulla).
  - 2) Yrittäjän verotus on sidoksissa yrityksen (netto)varallisuuteen, jonka perustana on yrityksen tase.
- Muissa osakeyhtiössä kuin pörssiyhtiöissä osakkeen verotusarvo määräytyy sen matemaattisen arvon perusteella.

2. NETTOVARALLISUUS JA SEN SUUNNITTELU

- Matemaattinen arvo puolestaan määräytyy osakeyhtiön nettovarallisuuden eli varojen ja velkojen välisen erotuksen perusteella.
- Yrityksen nettovarallisuudella on merkitystä yritystulon ja saadun osingon jakamisessa ansiotuloksi ja pääomatuloksi. Kuluvaraston käyttöjärjestyksellä voidaan rajoitetusti vaikuttaa siihen, kuinka suureksi yrityksen nettovarallisuus ja samalla osakkeen matemaattinen arvo muodostuu.

2. NETTOVARALLISUUS JA SEN SUUNNITTELU

Nettovarallisuuden suunnittelu

- Nettovarallisuuden suunnittelussa keskeisiä näkökohtia ovat siis nettovarallisuuden perusteella määräytyvä pääomatulo-osuus ja osakkeen matemaattinen arvo.
- Nettovarallisuuden näkökulmasta tilinpäätös on kriittinen silloin, kun nettovarallisuutta on liian vähän tai liian paljon, ja ei-kriittinen vastaavasti silloin, kun tavoiteltu nettovarallisuuden taso saavutetaan ja on siten “sopiva”.
- Kuluvaraston käyttöjärjestyksellä voidaan vaikuttaa nettovarallisuuden määrään.

2. NETTOVARALLISUUS JA SEN SUUNNITTELU

Tilinpäätöstilanteet moniulotteisessa verosuunnittelussa

- Nykyaikaisessa tilinpäätös- ja verosuunnittelussa tilinpäätöstilanteita on tarkasteltava vähintään kahdesta näkökulmasta: tavoitetuloksen sekä nettovarallisuuden kriittisyyden ja ei-kriittisyyden näkökulmasta.
- Kun huomioidaan myös nettovarallisuustavoitteet, voidaan tilinpäätöstilanteet luokitella seuraavasti:
  - 1) kriittinen tilinpäätös sekä tuloksen että nettovarallisuuden suhteen
  - 2) kriittinen tilinpäätös tuloksen ja ei-kriittinen nettovarallisuuden suhteen
  - 3) ei-kriittinen tilinpäätös sekä tuloksen että nettovarallisuuden suhteen
  - 4) ei-kriittinen tilinpäätös tuloksen ja kriittinen nettovarallisuuden suhteen.